

ROND HET ZENDINGSERFGOEDHUIS

In de afgelopen maanden mochten wij weer een aantal geïnteresseerde *bezoekers* verwelkomen. Vooral tijdens de Slandse Jaarmarkt - de jaarmarkt in Zuidland - wisten bezoekers ons museum goed te vinden.

Het redactieteam rondde deze zomer het werk aan de uitgave van een derde deel van onze, vorig jaar gestarte, *Zendingserfgoedreeks* af met 'Kameroengangers'. In dit boek kijkt een aantal zendingswerkers terug op hun werk in Kameroen. Van de eerste uitgave uit de serie 'Het verdriet van de zending' is inmiddels de derde druk verschenen.

Wij werden verder aangenaam verrast door 'De vallende bomen van Boeroe', een *publicatie van een toerustingstreis* in dienst van de Molukse Protestants Kerk.

Het door ons geïnitieerde onderzoek naar *kinderen jeugdzendingslectuur* is in de eindfase. Marrit Claus denkt het onderzoek binnen een paar weken volledig af te kunnen ronden.

Onderzoek naar *erfgoed* en de geschiedenis van hun kerk(en), leidt bij Indonesische christenen nogal eens tot vragen om assistentie aan het adres van KerkinActie; misschien kunt u helpen.

Het *dagje-uit* met bestuursleden en vrijwilligers, ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de stichting, heeft inmiddels plaatsgevonden.

Onze stichting werkte de afgelopen tijd ook weer mee aan de organisatie en/of het leveren van materiaal van een aantal *tentoonstellingen*.

En we werden deze zomer weer verblijd met een aantal mooie *schenkingen* en één daarvan wordt ons *object van de maand*.

Tot slot, en we hoorden dat daar van verschillende kanten al naar wordt uitgekeken, nieuws over de *Zendingserfgoedkalender 2023* waarbij natuurlijk ook dit jaar weer mooie *kerstkaarten* te koop aangeboden worden.

Hylkje Steensma – secretaris

Bezoekers

Dit jaar kon, na twee coronajaren, op 10 september de 'Slandse Jaarmarkt' weer worden gehouden. Het zendingserfgoedhuis staat precies in het gebied van de markt en we besloten om de deuren drie uur lang te openen om voorbijgangers de gelegenheid te geven onze tentoonstelling 'Aan verre kusten - zending aan en vanaf de stranden' te bekijken. Zo'n 50 personen maakten van die gelegenheid gebruik.

Aan verre kusten

Er waren overigens gedurende de zomer meerdere bezoekers, waaronder – in juni – een aantal dames van de interkerkelijke bijbelstudiegroep in Werkendam, acht leden van de studiegroep Gregoriaans uit Hoek van Holland en Hans Visser, voormalig docent culturele antropologie en de latere rector van het Hendrik Kraemer Instituut. In juli kwam een aantal leden van de kunstcommissie van de Dorpskerk van Voorschoten een kijkje nemen. Na de geslaagde expositie van Balinese schilderijen, gedurende de veertig dagen voor Pasen tot Pinksteren, in een bijzondere ruimte van deze kerk kon een bezoek aan het Zendingserfgoedhuis niet uitblijven natuurlijk.

Wij stellen deze belangstelling voor ons werk zeer op prijs. U bent welkom - ook groepen! – maar in alle gevallen is het nodig om van te voren een afspraak te maken. Er kunnen dan ook duidelijke afspraken worden gemaakt over een programma.

Zendingserfgoedreeks deel 3

In 1962 sloot de Raad voor de Zending van de Nederlandse Hervormde Kerk een overeenkomst voor samenwerking met de Evangelische Kerk van Kameroen. Nederlandse leraren, artsen, landbouwkundigen en anderen in dienst van missie en zending hebben jaren achtereenvolgend de weg gevonden naar Afrika. Sommigen van hen hebben van hun verblijf een dagboek bijgehouden, rondzendbrieven bewaard of een fotoboek gemaakt. Anderen hebben het gelaten bij herinneringen en verhalen die zij aan hun familie en kennissen hebben doorverteld.

Ds. Jaap van Slageren, een van die uitgezonden zendingsmensen, nam het initiatief om een aantal van die herinneringen te bundelen en zo ontstond het boek Kameroengangers. Het is een boeiend portret geworden van het werk dat de uitgezonden krachten hebben gedaan en hoe ze zich – in de meeste gevallen vaak met een partner of gezin – thuis gevoeld hebben in het land.

Ook voor anderen, die via DOG (Dienst Over Grenzen) of als SNV-er (Stichting Nederlandse Vrijwilligers) daar kerken hebben gediend, was er ruimte om mee te schrijven. Zo is dit boek geworden tot een waardevol historisch document voor hen die zich nog steeds met Kameroen verbonden voelen en ook voor hen die het getuigenis en het werk van de zending ter harte gaat.

Het boek Kameroengangers zal gepresenteerd (en verkocht) worden tijdens de reünie voor oud-zendingswerkers op 8 oktober in Utrecht. Vanaf die datum is het voor € 15,00 (exclusief verzendkosten) te bestellen via:

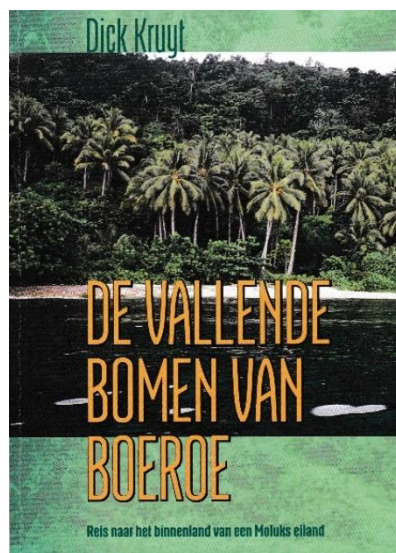
<https://www.zendingserfgoed.nl/publicaties-van-stichting-zendingserfgoed>

Wilt u zich nog aanmelden voor de reünie voor oud-uitgezonden medewerkers overzee, dan kan dat overigens nog tot en met 30 september!

Via email: c.vanderven@protestantsekerk.nl

Overige publicaties

Onlangs verscheen het boek 'De vallende bomen van Boeroe', geschreven door ds. Dick Kruyt. Dick en Ineke Kruyt waren van 1986 tot 1990 uitgezonden naar Ambon, Indonesië. In het boek, dat is gebaseerd op dagboek aantekeningen, beschrijft Dick op een levendige manier de reis die hij in 1989, als toerustingspredikant in dienst van de Protestantse Kerk van de Molukken (GPM), maakte naar het binnenland van het – destijds vrijwel afgesloten – eiland Buru.

Het gaat over het vaak moeizame bestaan van kleine kerkelijke gemeentes in afgelegen gebieden, in een wereld die vooral gericht is op economische groei door ontbossing. Grote bomen worden geveld. Wat van het oerwoud overblijft, kwijnt weg

onder verdroging en erosie. De bevolking ziet haar traditionele leefomgeving verdwijnen en mensen worden gedwongen te verhuizen.

Het boek kost € 20,00 (inclusief verzendkosten). U kunt het bestellen via email: dkruyt@telfort.nl en overmaking van het bedrag op rekeningnummer NL03 RABO 0121 272214 onder vermelding van: Buru-boek.

De opbrengst is bestemd voor financiële ondersteuning van theologiestudenten op Ambon.

Kinder- en jeugdzendingslectuur

Marrit Claus, werkzaam als uitgever bij Uitgeverij Royal Jongbloed en masterstudente Neerlandistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen, schrijft op dit moment, op verzoek van Stichting Zendingserfgoed, haar masterscriptie. Ze doet onderzoek naar de jeugdzendingsboeken over Nederlands-Indië / Indonesië die geschreven zijn in de twintigste eeuw.

Marrit: “De vraag die in mijn onderzoek centraal staat, is welk zendingsbeeld spreekt uit deze jeugdzendingsboeken. Onder ‘zendingsbeeld’ versta ik de afspiegeling van het concept zending in de breedste zin van het woord. Het heeft te maken met vragen als: wat is het uitgangspunt van de zending? Hoe komt dit concept tot uiting in de verhalen? Hoe verhouden de zendeling en de ‘heidense’ bewoners van Nederlands-Indië zich tot elkaar? Wat is de centrale boodschap (moraal) van de verhalen?”

Marrit is op dit moment aanbeland in de afrondende fase van het schrijfproces. In een volgende nieuwsbrief hopen we iets meer te kunnen vertellen over haar bevindingen en conclusies.

Kerkhistorisch onderzoek in Indonesië

Zoals wij al eens hebben vermeld, komt er in Indonesië steeds meer belangstelling voor kerkhistorisch onderzoek. Af en toe bereikt KerkinActie, vanuit een van de Indonesische kerken, een verzoek om informatie. Voor het verkrijgen van die informatie is het vaak nodig om in archieven te ‘duiken’ en dat kost veel tijd. KerkinActie is nu op zoek naar personen die daarbij willen helpen. Het gaat zowel om fysieke ondersteuning in het Zendingsarchief bij het Utrechts Archief (in Utrecht) als begeleiding bij zoeken op het internet.

Corrie van der Ven, *Program Officer* bij Kerk in Actie ziet reacties graag tegemoet.

Email: c.vanderven@protestantsekerk.nl

Jubileumuitje

Op 8 november 2021 vierden we het 10-jarig bestaan van Stichting Zendingserfgoed. Het geplande uitje om dit jubileum, met bestuursleden, vrijwilligers en een aantal andere ‘vaste’ medewerkers, te vieren, kon destijds niet doorgaan vanwege de coronabeperkingen. Maar dit jaar hebben we alsnog een zeer geslaagde excursie kunnen maken; zij het dat ook deze keer niet iedereen mee kon vanwege stakingen van spoorwegpersoneel op die dag. De reis, op 9 september, bracht ons in Leerdam waar we een bezoek brachten aan het Statenbijbelmuseum aldaar. Onder deskundige begeleiding van vrijwilligster mevrouw Fineke van Driel bekeken wij de bijzondere collectie bijbels. Een aanrader! In Leerdam kan een bezoekje aan een glasblazerij natuurlijk ook niet ontbreken en, na nog een wandelingetje door de stad, sloten wij de dag af met een maaltijd in het restaurant van de glasblazerij.

Het Statenbijbelmuseum

Tentoonstellingen

In de Welkomkerk in Zuidland zijn momenteel schilderijen van Mahboobeh Salem – de schilderes die schilderijen voor de zendingserfgoedkalender van 2022 maakte – tentoongesteld.

In de Grote kerk in Voorschoten zijn, vanaf medio oktober, wandkleden uit China te zien. De kalender van 2023 verschijnt met afbeeldingen van een aantal van deze wandkleden. Bij deze tentoonstelling is tevens een programma van lezingen en themapreken. Aansluitend zal er, in de Adventstijd tot aan Driekoningen, een aantal wandkleden en andere verbeeldingen van het kerstverhaal uit onze collectie te zien zijn.

Voor informatie:

<https://www.dorpskerkvoorschoten.nl>

In het diaconaal weekend (15-16 oktober) worden in de kerk van Rotterdam, Delfshaven voorwerpen uit Indonesië tentoongesteld.

Nieuwe aanwinsten

Van mevrouw Sandra Schipper – haar vader was jarenlang in zendingdienst op Nias en Noord-Sulawesi – ontvingen we een groot aantal objecten, waar onder schilderijen van Darsane (Bali) en Sembiring (Noord-Sumatra) alsmede een aantal gebruiksvoorwerpen.

Object van de maand

Het object van de maand is dit bijzondere zwaard. We ontvingen het van ds. Arend van Essen, die van 1983–1994 uitgezonden was door de Vrijgemaakt Gereformeerde Kerk naar Kalimantan – Indonesië. Het werd hem gebracht door een man die zich tot het christendom had bekeerd en daarom dit zwaard niet langer in huis wilde hebben. Met dit zwaard zijn namelijk ooit twee ‘koppen gesneld’, wat te zien is aan de twee inkepingen naast het handvat.

Kalender 2023

Van verschillende kanten werd al een poosje geïnformeerd naar de nieuwe zendingserfgoedkalender. Helaas lukte het ons dit jaar niet om tijdig in contact te komen met de schilder die we in gedachten hadden en uiteindelijk moesten we, al vrij laat, een andere keus maken. Maar het is gelukt!

Op de Zendingserfgoedkalender 2023 staan afbeeldingen van wandkleden die ontworpen zijn door de heer He Qi uit China. De kleden zijn op traditionele wijze geweven door vrouwen uit de Tujia stam, een minderheidsgroepering in China. Het thema is: ‘Een nieuwe weg met Christus’, naar het verhaal van de Emmaüsgangers.

Evenals voorgaande jaren wordt op de kalenderbladen uitvoerige informatie gegeven over de kunstenaar(s), de geschiedenis van het desbetreffende land en de (ook recente) ontwikkeling van het Christendom aldaar.

Ook dit jaar hebben we weer een bijbehorende set kerstkaarten laten maken. Een set bestaat uit vier dubbele, vierkante kerstkaarten (13,2 x 13,2 cm) met afbeeldingen van de wandkleden uit China en – als bonus – een ansichtkaart met daarop de afbeelding ‘Een nieuwe weg met Christus’ (Het thema van de Zendingserfgoedkalender 2023). Op onze website vindt u uitvoerige informatie over de manier waarop u kalender en kaarten kunt bestellen en over de kosten daarvan.

DIGITALE NIEUWSBRIEF STICHTING ZENDINGSERFGOED / ZENDINGSERFGOEDHUIS
Nr. 28 September 2022

Een nieuwe weg met Christus - Zendingserfgoedkalender 2023